

Handläggare
Viveca Waak
Telefon: 08-508 31 935**Till**
Kulturnämnden
2020-11-24 (Anmälningssärende)

En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54). Kontorsyttrande som svar på remiss från kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen, Rotel I, ombetts att besvara remissen *En långsiktigt hållbar migrationspolitik* (SOU 2020:54), Dnr KS 2020/1287. Kulturförvaltningen har tittat på utredningens förslag utifrån förvaltningens verksamhet och uppdrag. Detta yttrande avser därmed inte att kommentera lagförslaget utifrån ett juridiskt eller ekonomiskt perspektiv. Förvaltningen redovisar i detta yttrande de insatser som riktades mot nyanlända främst under åren 2015 och 2016.

I juni 2019 sammansatte regeringen en parlamentarisk kommitté om migrationspolitik med uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken. Syftet är att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar efter det att den tillfälliga lagen löper ut den 19 juli 2021.

Mottagandet av asylsökande och nyanlända i kommuner kräver ett fungerande mottagningssystem med samordnade etableringsinsatser. Det finns ett stort behov av konstruktiva lösningar hos både stat och kommun för att bland annat utveckla samarbetet med Migrationsverket, asylboenden och det ideella föreningslivet.

Det kan även finnas behov av ökad kompetens över hur olika aktörer möter nyanlända inte minst barn och unga. Detta gäller kulturaktörer såväl som anställda vid offentliga kulturinstitutioner och personer inom civilsamhället som genomför insatser. Den nya lagstiftningen kan skapa nya behov av stöd och information hos asylsökande och nyanlända. Detta kan bli synligt inte minst på biblioteken dit många söker sig för information. Bibliotekens arbete med kunskapsspridning riktat mot nyanlända är en viktig och självklar uppgift för biblioteken, med stöd i lagstiftningen. Detta arbete innebär dock ökade behov av kompetensutveckling och resurser samt ökad tydlighet i vad som ingår i

biblioteksanställdas grunduppdrag för att bättre kunna möta målgruppen nyanlända och asylsökande.

Underlag för beslut

Remiss av *En långsiktigt hållbar migrationspolitik* (SOU 2020:54) Dnr KS 2020/1287.

UTLÅTANDE

Remissen

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben i samarbete med kulturförvaltningens övriga avdelningar.

Ärendets beredning

Berörda remissinstanser, däribland kulturnämnden, har av kommunstyrelsen, Rotel I, ombetts att besvara remissen *En långsiktigt hållbar migrationspolitik* (SOU 2020:54), Dnr KS 2020/1287. Remisstiden sträcker sig till 18 november.

Bakgrund

År 2015 kom över 160 000 asylsökande till Sverige. Regeringen ansåg att Sverige inte klarade av att ta emot så många flyktingar på så kort tid. En tillfällig lag infördes därför 2016 som skärpte flyktingpolitiken. Bland annat infördes gränskontroller, begränsad rätt för anhöriga att komma till Sverige och åldersbestämning av asylsökande. I juni 2019 sammansatte regeringen en parlamentarisk kommitté om migrationspolitik med uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken. Syftet är att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar efter det att den tillfälliga lagen löper ut den 19 juli 2021.

I kommitténs betänkande *En långsiktigt hållbar migrationspolitik* (SOU 2020:54) som överlämnades 15 september föreslås bland annat:

- Att tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel ska beviljas skyddsbehövande vid det första beslutstillfället.
- Att permanenta uppehållstillstånd tidigast ska kunna beviljas efter tre år och endast om vissa krav uppfylls, till exempel att man kan försörja sig och språk- och samhällskunskapskrav.
- Att man ska återgå till en ordning där det ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd om det föreligger synnerligen ömmande omständigheter.

- Att ett försörjningskrav som huvudregel ska gälla vid anhöriginvandring.
- I betänkandet uttrycks också att det finns behov av säkra och lagliga vägar att söka asyl och att systemet med vidarebosättning är betydelsefullt i det avseendet.

Utredningen har också analyserat hur migrationen till Sverige påverkar många samhällsaktörer. Många kommunala och civilsamhälleliga aktörer berörs av mottagandet av nyanlända och arbetet med stödinsatser för att främja etablering och integration i samhället.

Kulturförvaltningens arbete riktat mot nyanlända

Den stora ökningen av antalet nyanlända under 2015 och 2016 ledde till flera riktade aktiviteter inom kulturförvaltningens verksamhet.

- Stadens arbete med att ta emot nyanlända och asylsökande tilldelades 2016 särskilda statliga medel. Kulturförvaltningen utlyste och beviljade 4 mnkr till verksamheter i syfte att göra nyanlända och asylsökande delaktiga i Stockholms kulturliv. Bland de aktiviteter som fick stöd fanns bland annat scenkonstföreställningar på asylboenden, filmvisningar för nyanlända och hantverksprogram där asylsökande och nyanlända fick möjlighet att arbeta med professionella hantverkspedagoger.
- Stödformen riktad mot barn och unga den s.k. ”Kulanpremien” genomförde 2016 en riktad kampanj med kulturupplevelser gentemot nyanlända barn.
- Under 2015 genomförde Kulturskolan ett pilotprojekt med uppsökande verksamhet för att prova på instrument och bl.a. bli inbjuden till en inspelningsstudio, riktat mot asylboenden.

Stockholms stadsbibliotek

Bibliotekens arbete med nyanlända grundar sig i bibliotekslagen. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på andra språk och lättläst svenska.

- Stockholms stadsbiblioteks verksamhet utökades 2015-2016 med besök av bokbuss på asylboenden och boenden för ensamkommande barn. Bokutbudet och informationen anpassades efter målgruppens behov.
- 2017 utökade Stockholms stadsbibliotek den Digitala första hjälpen för stockholmare, med ett samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Unga, nyanlända IT-värdar

bemannade help desks på bibliotek och hjälpte till med datorrelaterade frågor. Syftet med projektet var integration och språkutveckling för ungdomarna samt för biblioteken att få hjälp i arbetet med att minska den digitala klyftan

- Stockholms stadsbibliotek erbjuder fortsatt studiecirklar, digital första hjälp, läxläsning, språkkaféer riktade mot nyanlända.

Civilsamhället och studieförbunden

Kommittén bedömer att förslaget om förstärkta krav för permanent uppehållstillstånd kan leda till en ökad efterfrågan på stödinsatser från civilsamhället för nyanlända som har tidsbegränsade uppehållstillstånd och som vill uppnå kraven för permanent uppehållstillstånd.

Kulturförvaltningen beviljar verksamhetsbidrag till studieförbunden för deras verksamhet i Stockholm. Det sammantagna stödet ligger för närvarande på 22 mnkr per år. 2015 gjorde studieförbunden viktiga insatser för flyktingmottagandet i Stockholms stad. Studieförbunden engagerade sig i praktiska frågor som måste lösas kortsiktigt och i studiearbete, främst studier i svenska språket. Med tiden minskade trycket men fortfarande bedriver studieförbunden ett omfattande arbete för och med nyanlända.

I utvärderingar efter 2015-2016 uttryckte studieförbunden att det saknas en grundstruktur för att ta emot asylsökande flyktingar i studieverksamheten. Att nå målgruppen med information, ordna transporter då deltagarna saknar SL-kort samt nå potentiella deltagare i privat boende är några av de praktiska frågor som behöver lösas. Som framgångsfaktor nämns betydelsen av samarbete med organisationer som redan har kontakt med asylsökande genom andra kanaler.

Förvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen har tittat på utredningens förslag utifrån förvaltningens verksamhet och uppdrag. Detta yttrande avser därmed inte att kommentera lagförslaget utifrån ett juridiskt eller ekonomiskt perspektiv. Förvaltningen redovisar i detta yttrande de insatser som riktades mot nyanlända främst under åren 2015 och 2016.

Mottagandet av asylsökande och nyanlända i kommuner kräver ett fungerande mottagningssystem med samordnade etableringsinsatser. Det finns ett stort behov av konstruktiva lösningar hos både stat och kommun för att bland annat utveckla samarbetet med Migrationsverket, asylboenden och det ideella

föreningslivet. Detta blir exempelvis extra tydligt när civilsamhällets stödinsatser har svårt att nå målgrupperna på grund av otydliga kontaktvägar.

Det kan även finnas behov av ökad kompetens över hur olika aktörer möter nyanlända inte minst barn och unga. Detta gäller kulturaktörer såväl som anställda vid offentliga kulturinstitutioner och personer inom civilsamhället som genomför insatser. Den nya lagstiftningen kan skapa nya behov av stöd och information hos asylsökande och nyanlända. Detta kan bli synligt inte minst på biblioteken dit många söker sig för information. Bibliotekens arbete med kunskapsspridning riktat mot nyanlända är en viktig och självklar uppgift för biblioteken, med stöd i lagstiftningen. Detta arbete innebär dock ökade behov av kompetensutveckling och resurser samt ökad tydlighet i vad som ingår i biblioteksanställdas grunduppdrag för att bättre kunna möta målgruppen nyanlända och asylsökande.

Robert Olsson
Kulturdirektör

Patrik Liljegen
Chef kulturstrategiska staben

Bilagor

- Remiss av En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54) Dnr KS 2020/1287.